Thực hành ICT4

TS. Nguyễn Thị Thanh Nga Bộ môn KTMT Viện CNTT&TT

Tuần 4

Toán tử logic

- Toán tử logic
- Sử dụng toán tử logic

Toán tử logic

In	put	Output					
A	B	AND	OR	NAND	NOR	XOR	
0	0	0	0	1	1	0	
0	1	0	1	1	0	1	
1	0	0	1	1	0	1	
1	1	1	1	0	0	0	

- Toán tử logic
- Toán tử bitwise (MIPS hỗ trợ)
 - AND/OR/NOT/XOR

Toán tử and

- Lệnh thực, thực hiện 1 bitwise **AND** cho \mathbf{R}_s và \mathbf{R}_t , lưu vào thanh ghi \mathbf{R}_d
- Định dạng và ý nghĩa như sau:

Định dạng: and R_d, R_s, R_t

 \acute{Y} nghĩa: $R_d \leftarrow R_s$ AND R_t

Toán tử and

- Lệnh giả, thực hiện 1 bitwise **AND** cho \mathbf{R}_s và một giá trị tức thời, lưu vào thanh ghi \mathbf{R}_t , là cách viết tắt cho toán tử **andi**
- Định dạng, ý nghĩa và thực hiện như sau:

Định dạng: and R_t, R_s, Giá trị tức thời

Ý nghĩa: R_t ← R_s AND Giá trị tức thời

Thực hiện: andi R_t, R_s, Giá trị tức thời

Toán tử and

- ullet Lệnh giả, thực hiện 1 bitwise **AND** cho $\mathbf{R_s}$ và một giá trị tức thời, lưu vào thanh ghi $\mathbf{R_s}$
- Định dạng, ý nghĩa và thực hiện như sau:

Định dạng: and R_s, Giá trị tức thời

 \acute{Y} nghĩa: $R_s \leftarrow R_s$ AND Giá trị tức thời

Thực hiện: andi R_s, R_s, Giá trị tức thời

Toán tử andi

- ullet Lệnh thực, thực hiện 1 bitwise **AND** cho \mathbf{R}_{s} và một giá trị tức thời, lưu vào thanh ghi \mathbf{R}_{t}
- Định dạng và ý nghĩa như sau:

Định dạng: andi R_t, R_s, Giá trị tức thời

Ý nghĩa: R_t ← R_s AND Giá trị tức thời

Toán tử andi

- Cách ngắn gọn với 1 thanh ghi áp dụng cho andi
- Định dạng và ý nghĩa như sau:

Định dạng: andi R_s, Giá trị tức thời

Ý nghĩa: R_s ← R_s AND Giá trị tức thời

Thực hiện: andi R_s, R_s, Giá trị tức thời

Toán tử or

- Lệnh thực, thực hiện 1 bitwise \mathbf{OR} cho \mathbf{R}_{s} và \mathbf{R}_{t} , lưu vào thanh ghi \mathbf{R}_{d}
- Định dạng và ý nghĩa như sau:

Định dạng: or R_d, R_s, R_t

 \acute{Y} nghĩa: $R_d \leftarrow R_s$ OR R_t

Toán tử or

- Lệnh giả, thực hiện 1 bitwise OR cho R_s và một giá trị tức thời, lưu vào thanh ghi R_t , là cách viết tắt cho toán tử ori
- Định dạng, ý nghĩa và thực hiện như sau:

Định dạng: or R_t, R_s, Giá trị tức thời

Ý nghĩa: $R_t \leftarrow R_s$ OR Giá trị tức thời

Thực hiện: ori R_t, R_s, Giá trị tức thời

Toán tử or

- ullet Lệnh giả, thực hiện 1 bitwise \mathbf{OR} cho $\mathbf{R_s}$ và một giá trị tức thời, lưu vào thanh ghi $\mathbf{R_s}$
- Định dạng, ý nghĩa và thực hiện như sau:

Định dạng: or R_s, Giá trị tức thời

Ý nghĩa: $R_s \leftarrow R_s$ OR Giá trị tức thời

Thực hiện: ori R_s, R_s, Giá trị tức thời

Toán tử ori

- ullet Lệnh thực, thực hiện 1 bitwise OR cho R_s và một giá trị tức thời, lưu vào thanh ghi R_t
- Định dạng và ý nghĩa như sau:

Định dạng: ori R_t, R_s, Giá trị tức thời

Ý nghĩa: R_t ← R_s OR Giá trị tức thời

Toán tử ori

 Cách ngắn gọn với 1 thanh ghi áp dụng cho ori

Định dạng và ý nghĩa như sau:

Định dạng: ori R_s, Giá trị tức thời

Ý nghĩa: $R_s \leftarrow R_s$ OR Giá trị tức thời

Thực hiện: ori R_s, R_s, Giá trị tức thời

Toán tử xor

- Lệnh thực, thực hiện 1 bitwise **XOR** cho \mathbf{R}_s và \mathbf{R}_t , lưu vào thanh ghi \mathbf{R}_d
- Định dạng và ý nghĩa như sau:

Định dạng: xor R_d, R_s, R_t

Ý nghĩa: R_d ← R_s XOR R_t

Toán tử xor

- Lệnh giả, thực hiện 1 bitwise XOR cho R_s và một giá trị tức thời, lưu vào thanh ghi R_t, là cách viết tắt cho toán tử xori
- Định dạng, ý nghĩa và thực hiện như sau:

Định dạng: xor R_t, R_s, Giá trị tức thời

Ý nghĩa: R_t ← R_s XOR Giá trị tức thời

Thực hiện: xori R_t, R_s, Giá trị tức thời

Toán tử xor

- ullet Lệnh giả, thực hiện 1 bitwise **XOR** cho $\mathbf{R_s}$ và một giá trị tức thời, lưu vào thanh ghi $\mathbf{R_s}$
- Định dạng, ý nghĩa và thực hiện như sau:

Định dạng: xor R_s, Giá trị tức thời

 \acute{Y} nghĩa: $R_s \leftarrow R_s$ XOR Giá trị tức thời

Thực hiện: xori R_s, R_s, Giá trị tức thời

Toán tử xori

- ullet Lệnh thực, thực hiện 1 bitwise **XOR** cho \mathbf{R}_{s} và một giá trị tức thời, lưu vào thanh ghi \mathbf{R}_{t}
- Định dạng và ý nghĩa như sau:

Định dạng: xori R_t, R_s, Giá trị tức thời

Ý nghĩa: R_t ← R_s XOR Giá trị tức thời

Toán tử xori

 Cách ngắn gọn với 1 thanh ghi áp dụng cho xori

• Định dạng và ý nghĩa như sau:

Định dạng: xori R_s, Giá trị tức thời

Ý nghĩa: R_s ← R_s XOR Giá trị tức thời

Thực hiện: xori R_s, R_s, Giá trị tức thời

Toán tử not

 Lệnh giả, thực hiện 1 bitwise NOT (nghịch đảo từng bit) của thanh ghi R_t, lưu vào thanh ghi R_s

• Định dạng và ý nghĩa như sau:

Định dạng: not R_s, R_t

Ý nghĩa: R_s ← NOT(R_t)

Thực hiện: nor R_s, R_t, \$zero

Toán tử logic

- Toán tử logic
- Sử dụng toán tử logic

Sử dụng toán tử logic

- Lưu các giá trị tức thời trong thanh ghi
- Chuyển một ký tự từ chữ hoa sang chữ thường
- Toán tử đảo với XOR
- Toán tử dịch bit

Lưu giá trị tức thời trong thanh ghi

 Lệnh li R_d, Giá trị tức thời được dịch thành addui R_d, \$zero, Giá trị tức thời

Mất một khoảng thời gian do phải lưu bit nhớ

• Có thể sử dụng:

ori R_d, \$zero, Giá trị tức thời

Chuyển một ký tự từ chữ hoa sang chữ thường

.data

.text

main:

- Nhập chương trình sau
- Chạy và giải thích chương trình

```
output1: .asciiz "\nValid conversion: "
       output2: .asciiz "\nInvalid conversion, nothing is printed: "
.globl main
       ori $v0, $zero, 4
       la $a0, output1
                                      ori $t0, $zero, 0x41
       syscall
                                      ori $a0, $t0, 0x20
                                      ori $v0, $zero, 11
       ori $t0, $zero, 0x41
                                      syscall
       addi $a0, $t0, 0x20
       ori $v0, $zero, 11
                                      ori $v0, $zero, 4
       ori $v0, $zero, 4
                                      la $a0, output1
       la $a0, output2
                                      syscall
       syscall
                                      ori $t0, $zero,0x61
       ori $t0, $zero,0x61
                                      ori $a0, $t0, 0x20
       addi $a0, $t0, 0x20
                                      ori $v0, $zero, 11
       ori $v0, $zero, 11
       syscall
                                      syscall
       ori $v0, $zero, 4
                                      ori $v0, $zero, 10
       la $a0, output1
                                      syscall
       syscall
```

Toán tử đảo với XOR

- Nhập chương trình sau
- Chạy và giải thích chương trình

```
.data
        output1: .asciiz "\nAfter first xor: "
        output2: .asciiz "\nAfter second xor: "
.text
.globl main
main:
        ori $s0, $zero, 0x01234567
        la $a0, output1
        li $v0, 4
        syscall
        xori $s0, $s0, 0xffffffff
        move $a0, $s0
        li $v0, 34
        syscall
        la $a0, output2
        li $v0, 4
        syscall
        xori $s0, $s0, 0xffffffff
        move $a0, $s0
        li $v0, 34
        syscall
        ori $v0, $zero, 10
        syscall
```

Toán tử dịch bit

- Dịch bit trái:
 - Dịch bit logic: điền bit 0 vào vị trí trống
- Dịch bit phải
 - Dịch bit logic: điền bit 0 vào vị trí trống
 - Dịch bit số học: điền bit cao nhất (bit dấu) vào vị trí trống
- Dịch vòng

Toán tử sll

- Dịch bit logic trái: dịch giá trị trong thanh ghi R_t một khoảng **shamt** bit sang bên trái, thay thế những bit đã bị dịch bởi bit 0 và lưu giá trị vào R_d.
- Định dạng và ý nghĩa như sau:

Định dạng: sll R_d, R_t, shamt

Ý nghĩa: R_d ← R_t << shamt

Toán tử sllv

- Biến dịch bit logic trái: dịch giá trị trong thanh ghi R_t một khoảng **shamt** bit lưu trong thanh ghi R_s sang bên trái, thay thế những bit đã bị dịch bởi bit 0 và lưu giá trị vào R_d.
- Định dạng và ý nghĩa như sau:

Định dạng: sll R_d, R_t, R_s

Ý nghĩa: R_d ← R_t << R_s

Toán tử srl

- Dịch bit logic phải: dịch giá trị trong thanh ghi R_t một khoảng **shamt** bit sang bên phải, thay thế những bit đã bị dịch bởi bit 0 và lưu giá trị vào R_d.
- Định dạng và ý nghĩa như sau:

Định dạng: srl R_d, R_t, shamt

Ý nghĩa: R_d ← R_t >> shamt

Toán tử srlv

- Biến dịch bit logic phải: dịch giá trị trong thanh ghi R_t một khoảng **shamt** bit lưu trong thanh ghi R_s sang bên phải, thay thế những bit đã bị dịch bởi bit 0 và lưu giá trị vào R_d.
- Định dạng và ý nghĩa như sau:

Định dạng: srlv R_d, R_t, R_s

Ý nghĩa: $R_d \leftarrow R_t >> R_s$

Toán tử sra

- Dịch bit số học phải: dịch giá trị trong thanh ghi R_t một khoảng **shamt** bit sang bên phải, thay thế những bit đã bị dịch bởi bit dấu và lưu giá trị vào R_d.
- Định dạng và ý nghĩa như sau:

Định dạng: sra R_d, R_t, shamt

Ý nghĩa: R_d ← R_t >> shamt

Toán tử srav

- Biến dịch bit số học phải: dịch giá trị trong thanh ghi R_t một khoảng **shamt** bit lưu trong thanh ghi R_s sang bên phải, thay thế những bit đã bị dịch bởi bit dấu và lưu giá trị vào R_d.
- Định dạng và ý nghĩa như sau:

Định dạng: srav R_d, R_t, R_s

Ý nghĩa: $R_d \leftarrow R_t >> R_s$

Toán tử rol

- Toán tử giả vòng trái: dịch giá trị trong thanh ghi R_t một khoảng shamt bit sang bên trái, thay thể những bit trồng bang bit đã dịch ra và lưu giá trị vào R_d.
- Định dạng và ý nghĩa như sau:

Định dạng: rol R_d, R_t, shamt

Ý nghĩa: R_d [shamt..0] ← R_t [31..31-shamt+1]

 $R_d[31..shamt] \leftarrow R_t[31-shamt..0]$

Thực hiện: srl \$at, \$Rt, shamt

sll \$Rd, \$Rt, 32-shamt

or \$Rd, \$Rd, \$at

Toán tử ror

- Toán tử giả vòng phải: dịch giá trị trong thanh ghi R_t một khoảng shamt bit sang bên phải, thay thế những bit trồng bang bit đã dịch ra và lưu giá trị vào R_d.
- Định dạng và ý nghĩa như sau:

Định dạng: ror R_d, R_t, shamt

Ý nghĩa: R_d [31-shamt..shamt] ← R_t [31..shamt]

 $R_d[31..31-shamt+1] \leftarrow R_t[shamt-1..0]$

Thực hiện: sll \$at, \$Rt, shamt

srl \$Rd, \$Rt, 32-shamt

or \$Rd, \$Rd, \$at

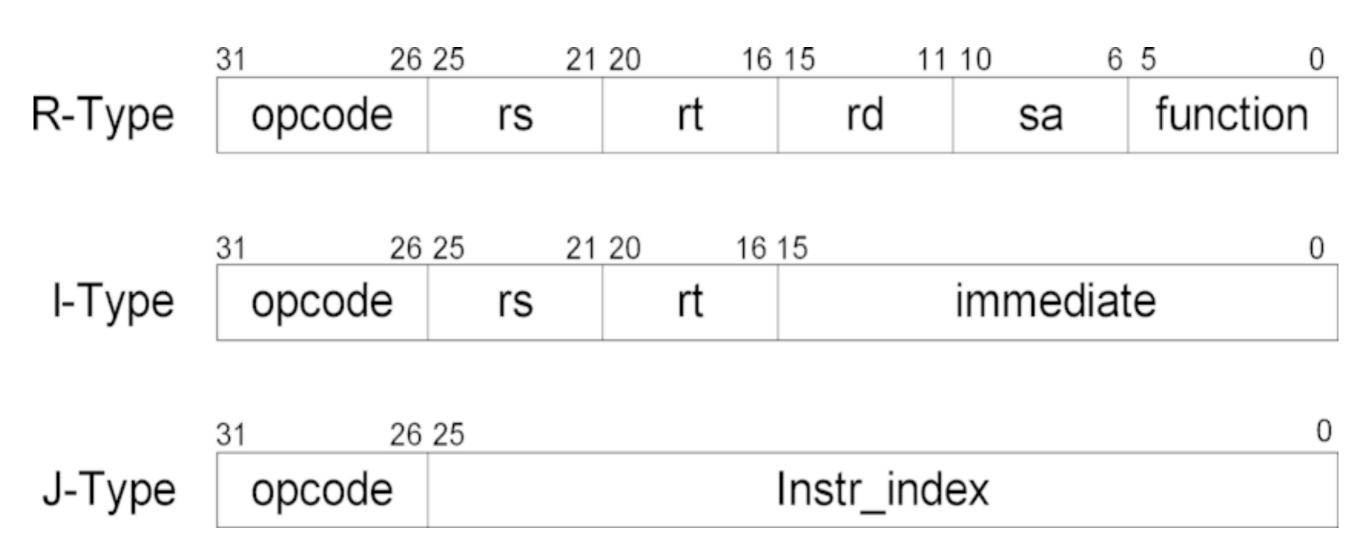
Toán tử dịch bit

- Nhập chương trình sau
- Chạy và giải thích chương trình

```
data
        result1: .asciiz "\nshift left logical 4 by 2 bits is "
        result2: .asciiz "\nshift right logical 16 by 2 bits is "
        result3: .asciiz "\nshift right arithmetic 34 by 2 bits is "
        result4: .asciiz "\nshift right arithmetic -34 by 2 bits is "
        result5: .asciiz "\nrotate right 0xffffffe1 by 2 bits is "
        result6: .asciiz "\nrotate left 0xffffffe1 by 2 bits is "
                                          addi $t0, $zero, -34
.text
.globl main
                                          sra $s0, $t0, 2
                                          addi $v0, $zero, 4
main:
        addi $t0, $zero, 4
                                          la $a0, result4
        sll $s0, $t0, 2
                                          syscall
        addi $v0, $zero, 4
                                          addi $v0, $zero, 1
        la $a0, result1
                                          move $a0, $s0
        syscall
                                          syscall
        addi $v0, $zero, 1
        move $a0, $s0
                                          ori $t0, $zero, 0xffffffe1
        syscall
                                          ror $s0, $t0, 2
                                          li $v0, 4
        addi $t0, $zero, 16
                                          la $a0, result6.
        srl $s0, $t0, 2
                                          syscall
        addi $v0, $zero, 4
                                          li $v0, 34
        la $a0, result2
                                          move $a0, $s0
        syscall
                                          syscall
        addi $v0, $zero, 1
        move $a0, $s0
                                          ori $t0, $zero, 0xffffffe1
        syscall
                                          rol $s0, $t0, 2
                                          li $v0, 4
        addi $t0, $zero, 34
                                          la $a0, result6
        sra $s0, $t0, 2
                                          syscall
        addi $v0, $zero, 4
                                          li $v0, 34
        la $a0, result3
                                          move $a0, $s0
        syscall
                                          syscall
        addi $v0, $zero, 1
        move $a0, $s0
                                          addi $v0, $zero, 10
        syscall
                                          syscall
```

Dịch mã hợp ngữ sang mã máy

Định dạng lệnh

opcode: mã 6 bit xác định toán tử

2. Fold bottom side (columns 3 and 4) together foration to separate card

Dịch mã hợp ngữ sang mã máy

MIDO	1		1	Á		ARITHMETIC CO	RE INS	TRU	JCTION SET ②	OPCODE / FMT /FT
MIP 3	Re	fer	ence Data	Į.		NAME, MNEMO	ONIC	FOR MAT	OPERATION	/ FUNCT (Hex)
CORE INSTRUCT	ION SE	T			OPCODE	Branch On FP True		FI	if(FPcond)PC=PC+4+BranchAddr (4)	
		FOR			/ FUNCT	Branch On FP False Divide	div		if(!FPcond)PC=PC+4+BranchAddr(4) Lo=R[rs]/R[rt]; Hi=R[rs]%R[rt]	11/8/0/ 0//-1a
NAME, MNEMO		MA	\ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \		(Hex)	Divide Unsigned	divu		Lo= $R[rs]/R[rt]$; Hi= $R[rs]$ % $R[rt]$ (6)	
Add	add	R	R[rd] = R[rs] + R[rt]	(1)	$0/20_{\text{hex}}$	FP Add Single	add.s		F[fd] = F[fs] + F[ft]	11/10//0
Add Immediate	addi	Ι	R[rt] = R[rs] + SignExtImm	(1,2)	$8_{ m hex}$	FP Add	add.d			
Add Imm. Unsigned	addiu	I	R[rt] = R[rs] + SignExtImm	(2)	9_{hex}	Double	ada.a	ГК	${F[fd],F[fd+1]} = {F[fs],F[fs+1]} + {F[ft],F[ft+1]}$	11/11//0
Add Unsigned	addu	R	R[rd] = R[rs] + R[rt]		$0/21_{hex}$				FPcond = (F[fs] op F[ft])? 1:0	11/10// <i>y</i>
And	and	R	R[rd] = R[rs] & R[rt]		$0/24_{hex}$	FP Compare Double	c.x.d*	FR	$FPcond = ({F[fs],F[fs+1]}) op $ ${F[ft],F[ft+1]})?1:0$	11/11//y
And Immediate	andi	I	R[rt] = R[rs] & ZeroExtImm	(3)	c_{hex}		orle) (op is	==, <, or <=) (y is 32, 3c, or 3e)	
Branch On Equal	beq	Ţ	if(R[rs]==R[rt])		4,	FP Divide Single			F[fd] = F[fs] / F[ft]	11/10//3
Dianen On Equal	beq	1	PC=PC+4+BranchAddr	(4)	4 _{hex}	FP Divide Double	div.d	FR	${F[fd],F[fd+1]} = {F[fs],F[fs+1]} / {F[ft],F[ft+1]}$	11/11//3
Branch On Not Equa	al bne	I	if(R[rs]!=R[rt]) PC=PC+4+BranchAddr	(4)	$5_{ m hex}$				F[fd] = F[fs] * F[ft]	11/10//2
Jump	j	J	PC=JumpAddr	(5)	2_{hex}	FP Multiply Double	mul.d	FR	${F[fd],F[fd+1]} = {F[fs],F[fs+1]} * {F[ft],F[ft+1]}$	11/11//2
Jump And Link	jal	J	R[31]=PC+8;PC=JumpAddr	(5)		FP Subtract Single	sub.s	FR	F[fd]=F[fs]-F[ft]	11/10//1
Jump Register	jr	R	PC=R[rs]		0 / 08 _{hex}	FP Subtract	sub.d	FR	${F[fd],F[fd+1]} = {F[fs],F[fs+1]} -$	11/11//1
Load Byte Unsigned	llbu	I	$R[rt]=\{24'b0,M[R[rs] + SignExtImm](7:0)\}$	(2)	24 _{hex}	Double Load FP Single	lwc1	I	$ \{F[ft],F[ft+1]\} $ $F[rt]=M[R[rs]+SignExtImm] $ (2)	31//
Load Halfword Unsigned	lhu	Ι	R[rt]={16'b0,M[R[rs] +SignExtImm](15:0)}	(2)	25 _{hex}	Load FP Double	ldc1	I	F[rt]=M[R[rs]+SignExtImm]; (2) F[rt+1]=M[R[rs]+SignExtImm+4]	35//
Load Linked	11	Ţ	R[rt] = M[R[rs] + SignExtImm]	(2,7)	30_{hex}	Move From Hi	mfhi			0 ///10
		T	$R[rt] = \{imm, 16'b0\}$	(2,7)		Move From Lo	mflo		R[rd] = Lo	0 ///12
Load Upper Imm.	lui	1		(2)	t _{hex}	Move From Control		R	R[rd] = CR[rs] $(Hi Lo) = R[rs] * R[rt]$	10 /0//0 0///18
Load Word	lw	1	R[rt] = M[R[rs] + SignExtImm]	(2)		Multiply Multiply Unsigned	multu	R R	$ {Hi,Lo} = R[rs] * R[rt] {Hi,Lo} = R[rs] * R[rt] $ (6)	
Nor	nor		$R[rd] = \sim (R[rs] \mid R[rt])$		$0/27_{hex}$	Shift Right Arith.	sra	R	R[rd] = R[rt] >>> shamt	0///3
Or	or	R	$R[rd] = R[rs] \mid R[rt]$		$0/25_{hex}$	Store FP Single	swc1	I		39//
Or Immediate	ori	Ι	$R[rt] = R[rs] \mid ZeroExtImm$	(3)	d_{hex}	Store FP		T	M[R[rs]+SignExtImm] = F[rt]; (2)	3d//
Set Less Than	slt	R	R[rd] = (R[rs] < R[rt]) ? 1 : 0		$0/2a_{hex}$	Double	sdc1	1	M[R[rs]+SignExtImm+4] = F[rt+1]	3u//

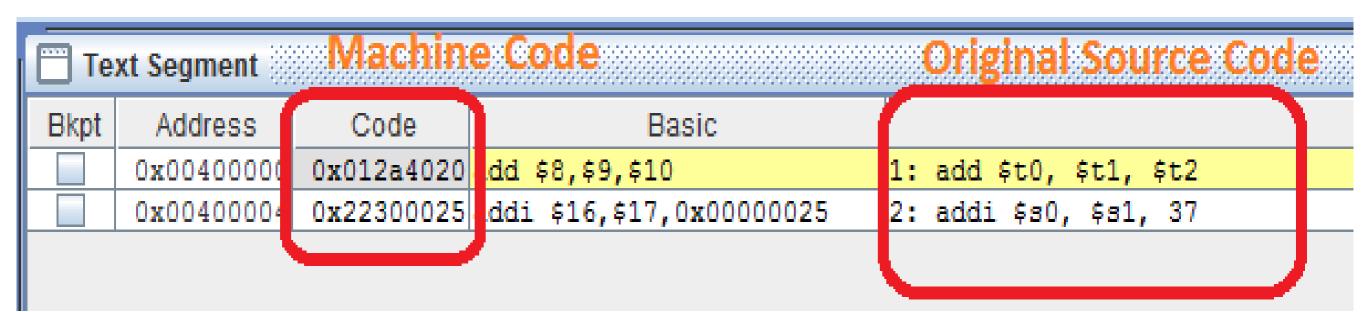
Lệnh R

- R_s: thanh ghi đầu tiên trong lệnh, và luôn là 1 đầu vào của ALU. R_s, R_t và R_d có chiều dài 5 bit, cho phép đánh địa chỉ của 32 thanh ghi cho mục đích chung.
- R_t: Thanh ghi thứ 2 trong lệnh, là đầu vào thứ 2 của ALU
- R_d: luôn là thanh ghi đích
- (sa) Shamt: số bit dịch nếu là toán tử dịch bit, trong các trường hợp khác bằng 0
- Funct: đối với lệnh loại R, được xác định trong toán tử cho ALU

Dịch mã hợp ngữ sang mã máy

Kiểm tra từ mã hợp ngữ sang mã máy

Mã máy với lệnh add

• Dịch lệnh sau sang mã máy:

add \$t0, \$t1, \$t2

R-Type

31	26 25	21	20 16	15 11	10 6	5 0
opcode	,	rs	rt	rd	sa	function

Lệnh định dạng R

R_d: \$t0 là \$8 hay 01000

Opcode/function: 0/20

R_s: \$t1 là \$9 hay 01001

 \rightarrow 00 0000/10 0000

- R_t: \$t2 là \$10 hay 01010
- sa (shamt) là 00000

Mã máy với lệnh addi

• Dịch lệnh sau sang mã máy:

addi \$s2, \$t8, 37

I-Type

31 26	25 21	20 16	15
opcode	rs	rt	immediate

- Lệnh định dạng I
- Popcode: 8 → 00 1000
- R_t: \$s2 là \$18 hay 10010

- R_s: \$t8 là \$24 hay 11000
- Giá trị tức thì là 37, hay 0x0025

0010 0011 0001 0010 0000 0000 0010 01012 hay 0x23120025

Mã máy với lệnh sll

• Dịch lệnh sau sang mã máy:

sll \$t0, \$t1, 10

R-Type

3	31 26	25 21	20 16	15 11	10 6	5 0
	opcode	rs	rt	rd	sa	function

Lệnh định dạng R

- R_d: \$t0 là \$8 hay 01000
- Opcode/function: 0/00
- R_s không được sử dụng

- \rightarrow 00 0000/00 0000
- R_t: \$t1 là \$9 hay 01001
- sa (shamt) là 10 hay 0x01010

Bài tập

Dịch chương trình hợp ngữ sau sang mã máy:

```
.text
.globl main
main:
          ori $t0, $zero, 15
          ori $t1, $zero, 3
          add $t1, $zero $t1
          sub $t2, $t0, $t1
          sra $t2, $t2, 2
          mult $t0, $t1
          mflo $a0
          ori $v0, $zero, 1
          syscall
          addi $v0, $zero, 10
          syscall
.data
        result: .asciiz "15 * 3 is "
```

Bài tập

Dịch mã máy sau sang hợp ngữ MIPS

```
0x2010000a
0x34110005
0x012ac022
0x00184082
0x030f9024
```